

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ТЕХНІЧНОЇ ТЕПЛОФІЗИКИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради ІТТФ НАН України
від 11 квітня 2024 року (протокол № 7),
введене в дію наказом від 11.04.2024 №112

**ПОЛОЖЕННЯ
про реалізацію прав на академічну мобільність
учасників освітнього-наукового процесу
Інституту технічної теплофізики**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Інституту технічної теплофізики НАН України (далі – Інститут) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про фахову передвищу освіту»; Порядку реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 №579 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 травня 2022 №599); Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 №261 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 №502); Статуту Інституту; Спільної декларації міністрів освіти Європи «Європейський простір у сфері вищої освіти» (Болонська декларація) та іншим документам, що визначають політику України у сферах освіти і науки.

1.2. Це Положення встановлює порядок організації програм академічної мобільності для Учасників освітнього процесу Інституту в Україні та/чи за її межами, а також учасників освітнього процесу іноземних закладів освіти (наукових установ) в Інституті. При цьому встановлений Положенням порядок участі у програмах академічної мобільності не поширюється на учасників освітнього процесу Інституту, що тимчасово допущені до освітнього процесу, перебувають в академічній відпустці та/ або направлені за кордон України.

1.3. Не може брати участь у програмі академічної мобільності заклад освіти (наукова установа) з іноземними інвестиціями держави, визнаної в установленому порядку державою-агресором або державою-окупантом, або заклад освіти (наукова установа), зареєстрований на території такої держави, або кінцевий бенефіціарний власник (контролер) якого є резидентом держави-агресора або держави-окупанта, або у разі, коли іноземний заклад освіти (наукова установа) має постійне місцезнаходження на території держави-агресора, держави-окупанта або держави, що не визнає тимчасово окуповані території такими, що належать Україні.

1.4. Не можуть брати участь у програмі академічної мобільності громадяни держави, визнаної в установленому порядку державою-агресором або державою-окупантом, або держави, що не визнають тимчасово окуповані території такими, що належать Україні.

1.5. Право на академічну мобільність реалізується на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм і проєктів, договорів про співробітництво між Інститутом та закладами освіти (далі – ЗО-партнери), а також на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів, підтриманих адміністрацією Інституту.

1.6. Відповідно до вимог нормативних актів, регламенту програм та/або двосторонніх угод між закладами-партнерами:

- здійснюється відбір Учасників академічної мобільності;
- регламентується перелік вимог та документів, необхідних для підтвердження участі у програмі академічної мобільності, процедура і строк їх

подання;

- визначаються етапи, фінансові умови, види та форми академічної мобільності, тривалість і зміст навчання/стажування у закладах-партнерах;
- визначаються умови визнання результатів навчання/стажування або проведення наукових досліджень та звітування учасників освітнього процесу Інституту.

1.7. Супровід і допомогу в організації міжнародної академічної мобільності, укладенні відповідних договорів, налагодженні/підтримці зв'язків із закладами-партнерами, а також оголошення конкурсів про участь у програмах академічної мобільності, надання науково-методичного консультування щодо реалізації права на академічну мобільність тощо здійснює підрозділ аспірантури/докторантури Інституту.

1.8. Обов'язковою умовою реалізації програм академічної мобільності в Інституті є дотримання вимог до відбору учасників академічної мобільності, звітування про завершення програми академічної мобільності та оприлюднення інформації на офіційному вебсайті Інституту.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

заклад освіти (наукова установа) – український, іноземний заклад фахової передвищої, вищої освіти, наукова установа, їх відокремлені структурні підрозділи, що беруть участь у програмі академічної мобільності на умовах і в порядку, визначених цим Положенням;

заклад-партнер – український, іноземний заклад освіти (наукова установа), що бере участь у програмі академічної мобільності на підставі міжнародних договорів України про співробітництво у галузі освіти та/або науки, міжнародних програм та проєктів або договорів про співробітництво між українськими закладами освіти чи між українським закладом освіти та іноземним закладом освіти;

іноземний заклад освіти (наукова установа) – заклад освіти (наукова установа), який на умовах і в порядку, визначених цим Положенням, бере участь у програмі академічної мобільності, а також відокремлений структурний підрозділ іноземного закладу освіти (наукової установи), утворений для цілей реалізації цього Положення на території України;

український заклад освіти (наукова установа) – український заклад фахової передвищої, вищої освіти (наукова установа), що розташований на території України, утворений органом державної влади, органом місцевого самоврядування, громадянином України або іншою юридичною особою відповідно до законодавства, який на умовах і в порядку, визначених цим Положенням, що бере участь у програмі академічної мобільності, відокремлений структурний підрозділ українського закладу фахової передвищої, вищої освіти (наукової установи), що провадить освітню діяльність у сфері фахової передвищої, вищої освіти на підставі окремо встановленого ліцензованого обсягу з підготовки фахівців (наукова, науково-технічна діяльність);

програма академічної мобільності – діяльність українських та іноземних закладів освіти, спрямована на забезпечення реалізації прав українських та

іноземних учасників освітнього процесу, а також працівників закладу освіти (наукової установи) на академічну мобільність протягом визначеного часу на підставі угоди з іншим українським закладом освіти (науковою установою) або іноземним закладом-партнером на умовах і в порядку, визначених цим Положенням;

учасники освітнього процесу Інституту – здобувачі освітньо-наукового ступеня доктора філософії, наукового ступеня доктора наук, наукові працівники, науково-педагогічні працівники, адміністративні працівники.

учасник академічної мобільності – український та/чи іноземний учасник програм академічної мобільності.

3. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

3.1. Цілями академічної мобільності є:

- Інтеграція України в Європейський простір вищої освіти та в Європейський дослідницький простір;
- обмін передовими практиками та досвідом у сферах освіти і науки;
- модернізація системи освіти;
- цифровізація навчання та управління;
- підвищення якості освіти та ефективності наукових досліджень;
- підвищення конкурентоспроможності учасників освітнього процесу;
- розвиток професійних навичок та особистісних якостей учасників академічної мобільності;
- поглиблення співробітництва у сферах освіти і науки;
- підтримка соціальних, економічних, культурних взаємовідносин та зв'язків між закладами-партнерами.

3.2. Завданнями учасників академічної мобільності є:

- підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки, професійної майстерності учасників академічної мобільності;
- отримання та поширення міжнародного досвіду провадження викладацької, наукової, науково-технічної діяльності та доступу до дослідницької інфраструктури закладів-партнерів;
- реалізація спільних наукових, науково-технічних та/або освітніх проєктів;
- підвищення рівня володіння іноземними мовами;
- популяризація української мови, культури, поглиблення знань про культуру інших країн.

3.3. Учасники академічної мобільності зобов'язані:

- своєчасно надати необхідні документи для участі у програмі академічної мобільності (не менше ніж за 14 днів до дня початку програми академічної мобільності);
- вчасно прибути до місця реалізації програми академічної мобільності;
- під час програми академічної мобільності дотримуватися законодавства країни перебування, правил внутрішнього розпорядку та інших нормативно-правових документів закладу-партнера;
- після завершення програми академічної мобільності повернутися до Інституту у встановлені документально терміни та подати всі необхідні звітні документи.

4. ВИДИ ТА ФОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

4.1. За місцем реалізації права на академічну мобільність вона поділяється на:

– *внутрішню* академічну мобільність – академічна мобільність, право на яку реалізується Учасниками освітнього процесу Інституту у закладах-партнерах у межах України;

– *міжнародну* академічну мобільність – академічна мобільність, право на яку реалізується Учасниками освітнього процесу Інституту у закладах-партнерах за межами України (вихідна академічна мобільність) або іноземними Учасниками освітнього процесу в Інституті (вхідна академічна мобільність).

4.2. За сферою діяльності академічна мобільність поділяється на *освітню* та *наукову*.

4.3. За способом реалізації академічної мобільності розрізняють *очну*, що передбачає фізичне переміщення учасника академічної мобільності до закладу-партнера, *дистанційну*, що передбачає інтерактивну взаємодію учасника академічної мобільності та *змішану*, що передбачає очно-дистанційну участь учасника академічної мобільності.

4.4. Для учасників академічної мобільності, які здобувають освітньо-науковий ступінь доктора філософії, науковий ступінь доктора наук або є педагогічними, науково-педагогічними, науковими, іншими працівниками Інституту:

– участь у програмах кредитної академічної мобільності для учасників академічної мобільності, які здобувають освітньо-науковий ступінь доктора філософії/доктора мистецтва;

– участь у спільних освітніх та/або наукових проєктах (діяльність у складі тимчасової проєктної групи, утвореної на певний строк для реалізації мети та виконання завдань певного освітнього або наукового проєкту за рахунок гранту, наданого закладам-партнерам);

- викладання;
- стажування;
- наукове дослідження;
- наукове стажування;
- мовне стажування;
- підвищення кваліфікації;
- інші форми (участь у семінарах, конференціях, виступи та публікації в межах певної спеціальності/галузі знань тощо), що не суперечать законодавству.

5. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ, НАУКОВИХ, ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОРА НАУК

5.1. Науково-педагогічні, наукові, педагогічні працівники Інституту можуть реалізовувати право на академічну мобільність для провадження професійної діяльності на підставі укладеного договору про участь у програмі академічної мобільності та запрошення від приймаючої сторони. При цьому, за ними зберігається основне місце роботи в Інституті терміном до двох років. Відповідно до чинного законодавства, оплата праці за основним місцем роботи зберігається на строк до шести місяців тоді, коли фінансові виплати за програмою академічної мобільності є меншими за розмір середнього

прожиткового мінімуму в країні перебування на момент підписання договору про академічну мобільність.

5.2. За здобувачами наукового ступеня доктора наук, які реалізують право на академічну мобільність, зберігається місце в докторантурі та виплата стипендії, якщо вона не передбачена умовами програми академічної мобільності або є меншою, ніж стипендія в Інституті.

5.3. Іноземні учасники академічної мобільності під час перебування в Інституті мають усі права та обов'язки його працівників.

5.4. Умови приїзду провідних іноземних науковців і діячів освіти на запрошення Інституту та їх перебування в Україні можуть визначатися додатковими договорами, укладеними між Інститутом та запрошеною особою.

5.5. Реалізація права на міжнародну академічну мобільність повинна бути підкріплена двома договорами: двосторонній письмовий або електронний договір між закладами-партнерами про виконання програми академічної мобільності (партнерський договір) та договір між Інститутом та учасником академічної мобільності.

5.6. Укладення договору про співробітництво між закладами-партнерами, а також партнерського договору та договору академічної мобільності в умовах воєнного стану та за інших обставин форс-мажор може здійснюватись в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису.

5.7. У договорі академічної мобільності, окрім іншого, визначаються її мета, завдання, вид та форма, тривалість, строк (у разі потреби – етапи), очікувані результати, документ, що видається за результатами програми академічної мобільності. Для здобувачів наукового ступеня доктора наук необхідно зазначити перелік та зміст освітніх компонентів, обсяг навчального навантаження та детальний опис оцінювання результатів, строк, умови та порядок звітування, визнання результатів програми академічної мобільності, а також заходи, що вживатимуться в разі недосягнення цілей академічної мобільності та порядок ліквідації академічної заборгованості, що утворилась за період програми академічної мобільності.

6. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНІВ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

6.1. До участі в програмах академічної мобільності допускаються здобувачі фахової вищої освіти певного освітнього, освітньо-наукового рівня за денною (очною) формою здобуття освіти.

6.2. Відбір здобувачів фахової вищої освіти для участі у програмах академічної мобільності здійснюється Конкурсною комісією Інституту з урахуванням рейтингу успішності, рівня володіння іноземною мовою, наукових досягнень здобувача, його участі у громадському житті Інституту. Результати відбору оприлюднюються на офіційному сайті Інституту, інформація про участь здобувачів освіти у програмі академічної мобільності за відповідними формами академічної мобільності вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО). Склад Конкурсної комісії затверджується наказом директора Інституту.

6.3. На період програми академічної мобільності здобувачу освіти за його заявою надається індивідуальний графік навчання, що встановлює порядок

вивчення навчальних дисциплін та складання контрольних заходів за результатами навчання з урахуванням особливостей навчального плану освітньої програми та програми академічної мобільності, узгоджений із керівником освітньої програми; індивідуальний графік навчання погоджується з науковим керівником, завідувачем наукового підрозділу, за яким закріплена тематика дослідження, завідувачем аспірантури, докторантури та затверджується заступником директора з наукової роботи.

6.4. При формуванні індивідуального графіка навчання здобувача враховується виконання ним індивідуального навчального плану (за умови, якщо такий був) поточного та попередніх навчальних років в Інституті.

6.5. Складання іспитів під час реалізації програми академічної мобільності може відбуватися в дистанційному форматі.

6.6. Здобувач вищої освіти третього рівня, окрім вивчення у закладі-партнері обов'язкових навчальних дисциплін, має право самостійного вибору додаткових навчальних дисциплін (за рахунок кредитів вибіркової частини навчального плану освітньої програми) за погодженням з Інститутом.

6.7. Здобувач вищої освіти третього рівня, який бере участь у міжнародній програмі академічної мобільності, підписує договір про міжнародну академічну мобільність з Інститутом. В договорі необхідно зазначити перелік та зміст освітніх компонентів, обсяг навчального навантаження та детальний опис оцінювання результатів, строк, умови та порядок звітування, визнання результатів програми академічної мобільності, а також заходи, що вживатимуться в разі недосягнення цілей академічної мобільності та порядок ліквідації академічної заборгованості, що утворилась за період програми академічної мобільності.

6.8. Для участі у програмі академічної мобільності вищої освіти третього рівня надає до підрозділу аспірантури наступні документи:

- ксерокопію закордонного паспорта (перша сторінка);
- мотиваційний лист з особистим підписом апліканта;
- рекомендаційний лист від одного із викладачів/науковців;
- витяг із заліково-екзаменаційної сесії за попередній навчальний рік;
- сертифікат про підтвердження рівня володіння іноземною мовою не нижче B2;

– документи (дипломи, сертифікати та ін.), які підтверджують наукові досягнення здобувача вищої освіти та його участь у громадському житті Інституту.

7. ФІНАНСОВІ УМОВИ УЧАСТІ У ПРОГРАМАХ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

7.1. За здобувачами освітньо-наукового ступеня доктора філософії на період навчання в закладі-партнері (науковій установі) в Україні чи за її межами відповідно до чинного законодавства та укладеного договору про академічну мобільність зберігаються місце навчання та виплата стипендії, якщо стипендія не передбачена або ж передбачена частково умовами програми академічної мобільності.

7.2. Якщо програма академічної мобільності розрахована більше ніж один семестр, стипендія виплачується лише у першому семестрі, а у другому і

кожному наступному семестрах до завершення програми академічної мобільності виплати відбуваються за рішенням стипендіальної комісії Інституту за умови виконання зобов'язань за Договором про академічну мобільність. Відповідно до чинного законодавства стипендія може виплачуватись як під час, так і після завершення програми академічної мобільності.

7.3. Особи, які уклали договори про навчання чи стажування за програмою академічної мобільності, не відраховуються зі складу здобувачів Інституту на період реалізації права на академічну мобільність та обліковуються у Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

7.4. Відповідно до чинного законодавства для науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників Інституту гарантовано виплачується середня заробітна плата у період до шести місяців, якщо фінансування за програмою академічної мобільності менше за розмір середнього прожиткового мінімуму в країні перебування на момент укладання договору про участь у програмі академічної мобільності.

7.5. Іноземні учасники академічної мобільності можуть бути зараховані на навчання до Інституту: за рахунок коштів міжнародних програм та організацій; за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб; на умовах безоплатного навчання у разі взаємного обміну здобувачами освіти між закладами-партнерами.

7.6. Навчання в рамках програм академічної мобільності з-поміж іншого може передбачати отримання документа про освіту, а також спільних або подвійних документів про освіту закладів-партнерів.

7.7. Матеріальне забезпечення учасників програм академічної мобільності здійснюється відповідно до умов договору про програму академічної мобільності.

8. ЗВІТУВАННЯ ПРО ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

8.1. Впродовж 14 робочих днів після повернення до Інституту, Учасник освітнього процесу, який реалізовував право на академічну мобільність надає відповідний документ, що підтверджує завершення програми академічної мобільності.

8.2. Здобувачі освіти після повернення до Інституту надають до підрозділу аспірантури документ про результати навчання, кількість кредитів та інформацію про систему оцінювання, завірений в установленому порядку у закладі-партнері.

8.3. Науково-педагогічні, наукові, педагогічні працівники подають відповідні документи, які підтверджують виконання програми академічної мобільності, та звіт про виконання програми академічної мобільності завідувачу науковим відділом, завідувачу аспірантури/докторантури Інституту.

9. ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА ПРОГРАМАМИ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

8.4. Визнання результатів навчання здійснюється на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) або з використанням системи оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, прийнятої

у країні закладу-партнера, якщо в ній не застосовується ECTS.

8.5. Порівняння обсягу навчального навантаження під час здобуття вищої освіти в межах програми академічної мобільності повинне ґрунтуватися на зіставленні результатів навчання, яких було досягнуто під час програми академічної мобільності та результатів навчання, запланованих освітньою (освітньо-науковою) програмою Інституту. Навчальні дисципліни та інші види освітньої діяльності зазначаються в індивідуальному навчальному плані.

8.6. Визнання (зарахування) результатів навчання, кредитів опанованих здобувачем навчальних дисциплін у закладі-партнері здійснюється на засіданні випускового наукового підрозділу/комісії за освітньо-науковою програмою здобувача ступеня доктора філософії, який, за необхідності, залучає до аналізу звітних матеріалів фахівців інших наукових підрозділів Інституту на підставі документу з переліком і результатами програми академічної мобільності та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків, завіреного в установленому порядку у закладі-партнері. У засіданні наукового підрозділу/комісії обов'язково бере участь гарант (керівник) освітньої програми, за якою навчається здобувач освіти.

8.7. Рішення наукового підрозділу/ комісії про визнання (зарахування) результатів навчання, кредитів оформлюється протоколом, який передається до підрозділу аспірантури. На підставі цього протоколу в установленому порядку ухвалюється рішення щодо допуску здобувачів вищої освіти до подальшого навчання з визнаними результатами навчання, кредитами.

8.8. Якщо термін перебування здобувача вищої освіти у закладі-партнері складає більше одного семестру, визнання результатів навчання, кредитів з дисциплін, відбувається відповідно до графіку навчального процесу, затвердженого в Інституті.

8.9. Для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії – вчена рада Інституту на підставі рішення наукового підрозділу, на засіданні якої присутній науковий керівник, має право прийняти рішення про визнання результатів навчання, передбачених освітньо-науковою програмою. З цією метою здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії подає завідувачу аспірантури, докторантури заяву разом із сертифікатом чи іншим документом, що підтверджує факт і результати навчання. Зарахування результатів навчання відбувається за умови їх відповідності спеціальності та кількості кредитів освітньо-наукової програми.

8.10. Академічна різниця, за індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії, визначається Інститутом і не повинна перевищувати 12 кредитів ECTS. Порядок ліквідації академічної різниці визначається закладами-партнерами відповідно до внутрішніх положень та законодавства обох сторін.

8.11. Результати підсумкової атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за період навчання/стажування у закладі-партнері подаються за формою, прийнятою у закладі-партнері і переводяться у шкалу, прийняту в Інституті.

8.12. Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, які навчаються за програмою академічної мобільності, здійснюється у встановленому порядку.

8.13. Якщо здобувач освіти під час перебування у закладі-партнері (науковій

установі) не виконав умов, визначених у договорі академічної мобільності в частині опанування змісту освітніх компонентів та виконання обсягу навчального навантаження, такий учасник після повернення до Інституту в установленому порядку ліквідує академічну заборгованість до закінчення першого семестрового контролю після його повернення або повторно вивчає відповідні освітні компоненти за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб.
